

20 Μαρτίου, 1995

[ΠΙΚΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ,
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, Δ/στές]

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ,

Εφεσείων-Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟ-
ΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ,

Εφεσιβλήτων-Καθ'ων η Αίτηση.

(Αναθεωρητική Εφεση Αρ. 1199)

---

5 *Διοικητικό Δίκαιο — “Πράξεις συνέπεια” — Ανάκληση από τη Διοίκηση των “πράξεων-συνέπεια” προηγούμενης ακυρωθείσας ατομικής πράξης — Παράλειψη της Διοίκησης να τις ανακαλέσει συνιστά παράβαση καθήκοντος συμμόρφωσης προς την ακυρωτική απόφαση — Πότε απαλλάσσεται η Διοίκηση από την υποχρέωση για ανάκληση — Εφαρμοστέες νομικές και νομολογιακές αρχές — Διαφέρουν από τις γενικές αρχές που διέπουν την άσκηση από τη Διοίκηση του δικαιώματός της να ανακαλεί τις δικές της ατομικές διοικητικές πράξεις.*

10 *Διοικητικό Δίκαιο — Χρηστή διοίκηση — Η Διοίκηση υποχρεούται κατά την διευθέτηση των προκυπτόντων από ακυρωτική απόφαση, να προβεί στην υπηρεσιακή τακτοποίηση του διορισθέντος υπαλλήλου στην προσπάθεια θεραπείας αδικίας στην επαγγελματική του ανέλιξη.*

Διοικητικό Δίκαιο — Δεδικασμένο.

15 *Την 1/1/1978 ο εφεσείων προήχθη στη θέση Ανώτερου Χωρομέτρη. Η προαγωγή ακυρώθηκε με την προσφυγή αρ. 499/80. Μεταξύ της 1/1/1978 και της έκδοσης της ακυρωτικής απόφασης στις 21/12/1983 ο εφεσείων είχε προαχθεί διαδοχικά στη θέση Κτηματολογικού Λειτουργού και στη θέση Κτηματολογικού Λειτουργού 1ης Τάξης (Χωρομετρίας).*

20 *Στις 30/12/1983 η Ε.Δ.Υ. ανακάλεσε τις δύο προαγωγές του εφεσείοντα ενόψει της πιο πάνω ακυρωτικής απόφασης. Ο εφεσείων καταχώρησε προσφυγή εναντίον της ανάκλησης η οποία απορρίφθηκε*

πρωτόδικα. Στη συνέχεια καταχωρήθηκε έφεση (Α.Ε. 550) η οποία ακύρωσε την απόφαση της Ε.Δ.Υ. για ανάκληση των πιο πάνω προαγωγών του εφεσείοντα, με το αιτιολογικό ότι η Ε.Δ.Υ. παρέλειψε να λάβει νομική συμβουλή από το Γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα αναφορικά με την εφαρμογή των γενικών αρχών του Διοικητικού Δικαίου πάνω στα πολύπλοκα γεγονότα της ειδικής περίπτωσης του εφεσείοντα. 5

Σύμφωνα με νομική συμβουλή που πήρε η Ε.Δ.Υ. από το γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα η ακύρωση της από 1/1/1978 προαγωγής του εφεσείοντα δεν επηρέασε και τις μετέπειτα προαγωγές του.

Η Ε.Δ.Υ. ζήτησε επανεξέταση του θέματος από τη Γενική Εισαγγελλία. Ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας διαφώνησε με την πιο πάνω νομική συμβουλή της Γενικής Εισαγγελίας και συμβούλεψε ότι οι επίδικες προαγωγές πρέπει να ανακληθούν, πράγμα που η Ε.Δ.Υ. έπραξε. 10

Ο εφεσείων προσέφυγε ανεπιτυχώς εναντίον της νέας ανακλητικής απόφασης της Ε.Δ.Υ. και στη συνέχεια καταχώρησε την παρούσα έφεση προβάλλοντας το επιχείρημα ότι ακόμα και στην περίπτωση που οι προαγωγές του ήταν παράνομες - πράγμα που αμφισβητούσε - δεν έπρεπε να είχαν ανακληθεί ενόψει του μακρού χρόνου που παρήλθε από την έκδοσή τους. Επίσης ισχυρίστηκε ότι η Ε.Δ.Υ. με την επίδικη ανάκληση παρέβει το δεδικασμένο της ακυρωτικής απόφασης της Ολομέλειας στην Α.Ε. 550. 15

Η έφεση απορρίφθηκε από την Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου το οποίο αποφάνθηκε ότι:

1. Οι ανακληθείσες δύο μεταγενέστερες προαγωγές είναι "πράξεις-συνέπεια" στενά συνδεδεμένες με την ακυρωθείσα προαγωγή του εφεσείοντα στη θέση Ανώτερου Χωρομέτρη. 25
2. Η Ε.Δ.Υ. δεν παρέβη το δεδικασμένο που δημιούργησε η ακυρωτική απόφαση στην Α.Ε. 550, αλλά ενήργησε συμμορφούμενη προς το δεδικασμένο που καθιέρωσε η τελεσίδικη ακυρωτική απόφαση στην προσφυγή 499/80. Στην παρούσα υπόθεση δεν εφαρμόζονται οι γενικές αρχές που διέπουν την άσκηση από τη Διοίκηση του δικαιώματός της να ανακαλεί τις δικές της ατομικές διοικητικές πράξεις. 30
3. Σύμφωνα με την παλαιότερη νομολογία τόσο του Conseil d'Etat όσο και του Συμβουλίου Επικρατείας οι "πράξεις - συνέπεια" ακυρωθείσας προηγούμενης πράξης θεωρούνταν ipso facto άκυρες και αναγνωριζέτο η ipso jure ακύρωσή τους αν οι 35

- 5 πράξεις αυτές είχαν ως θεμέλιο την ρητά ακυρωθείσα ατομική πράξη. Αυτό στηριζόταν στη θεωρία ότι η ακυρωτική απόφαση του Δικαστηρίου περιλάμβανε σιωπηρώς την ακύρωση όλων των πράξεων που εκδόθηκαν ως συνέπεια της ακυρωθείσας ατομικής πράξης παρόλο που το Conseil d' Etat δεν τις είχε ακυρώσει ρητά.
- 10 4. Η ορθότητα της πιο πάνω προσέγγισης αμφισβητήθηκε και τελικά φαίνεται να έχει επικρατήσει η άποψη ότι η Διοίκηση υποχρεούται να προβεί σε ανακλητική ενέργεια της "πράξης-συνέπεια" προηγούμενης ακυρωθείσας ατομικής πράξης. Επαικώλουθο της νέας προσέγγισης είναι ότι η "πράξη-συνέπεια" εξακολουθεί να ισχύει μέχρις ότου ανακληθεί από τη Διοίκηση και δεν εξαφανίζεται αυτομάτως από το νομικό κόσμο μόλις ακυρωθεί η αρχική ατομική πράξη, σε αντίθεση με την αυτόματη εξαφάνιση της "πράξης-συνέπεια" κατ' εφαρμογή της ανακληθείσας κανονιστικής πράξης. Παράλειψη της Διοίκησης να ανακαλέσει "πράξεις-συνέπεια" προηγούμενης ακυρωθείσας ατομικής πράξης συνιστά παράβαση καθήκοντος να συμμορφωθεί προς την ακυρωτική απόφαση και μπορεί να προσβληθεί
- 15 20 ανάλογα.
- 25 5. Η Διοίκηση απαλλάσσεται από την υποχρέωση να προβεί στην οφειλόμενη ανάκληση αν αυτό απαιτεί η προστασία καλόπιστων τρίτων, η οποία ταυτίζεται με τη χρηστή και εύρυθμη διοίκηση και η οποία επιβάλλει τη διατήρηση και εγκυρότητα ορισμένων πράξεων παρόλο που αυτές είναι συνέπεια της ακυρωθείσας ατομικής, ή οποτεδήποτε η Διοίκηση κατορθώνει να επιλύσει κατ' άλλο τρόπο την υποχρέωση συμμόρφωσης της προς το ακυρωτικό δεδικασμένο.
- 30 6. Η Ε.Δ.Υ. δεν παρέλειψε να συμμορφωθεί με την υποχρέωσή της για υπηρεσιακή τακτοποίηση του εφεσείοντα με βάση τις αρχές που καθορίστηκαν στην υπόθεση του Εφετείου Πειραιώς αρ. 601/79 και συμμορφούμενη ταυτόχρονα και με τις υποδείξεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην απόφασή του στην προσφυγή 117/84, προήγαγε τον εφεσείοντα αναδρομικά στη θέση Ανώτερου Χωρομέτρη και στη συνέχεια στη θέση Ανώτερου Κτηματολογικού Λειτουργού.
- 35 40

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα σε βάρος του εφεσείοντα. Η προσβαλλόμενη ανακλητική απόφαση της Ε.Δ.Υ. επικυρώνεται.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Koufettas v. Republic, (1983) 3 C.L.R. 1252

Pantazis v. Republic, (1986) 3 C.L.R. 239

Pantazis v. Republic, (1987) 3 C.L.R. 1330

Kalisperas v. Republic, (1986) 3 C.L.R. 771

5

Πανταζής ν. Κυπριακής Δημοκρατίας. Απόφαση ημερ. 5.10.1990

Andreou v. Republic, (1985) 3 C.L.R. 809

Paschali v. Republic, (1966) 3 C.L.R. 593

Charalambides v. Republic, (1964) C.L.R. 326

Απόφαση του *Conseil d' Etat Rodiere* ημερ. 26/12/1925, R.D.P. 1926

10

Αποφάσεις Σ.τ.Ε: 1063/39, 695/66, 421/67, 3731/74, 274/75

Απόφαση Διοικητικού Εφετείου Πειραιώς αρ. 601/79.

Έφεση.

Έφεση εναντίον της απόφασης Δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου Κύπρου (Σαββίδης, Δ.) που δόθηκε στις 5 Οκτωβρίου, 1990 (Προσφυγή αρ. 270/88) με την οποία απορρίφθηκε η προσφυγή του εφεσεύοντα εναντίον της απόφασης των εφεσιβλήτων να ανακαλέσει τις δύο προαγωγές του εφεσεύοντα στη θέση Κτηματολογικού Λειτουργού από 15.5.79 και στη συνέχεια στη θέση Κτηματολογικού Λειτουργού 1ης τάξης (Χωρομετρίας) από 1.12.1981.

15

20

Χρ. Χριστοφίδης, για Λ. Παπαφιλίππου, για τον εφεσεύοντα - αιτητή,

Γ. Στυλιανίδης, Δικηγόρος της Δημοκρατίας για τους εφεσίβλητους-καθ'ων η αίτηση.

25

Cur. adv. vult.

ΠΙΚΗΣ, Δ: Την ομόφωνη απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής κ. Πογιατζής.

5 ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, Δ: Την 1/1/78 ο Εφεσείων προήχθη στη θέση Ανώτερου Χωρομέτρη. Εναντίον της προαγωγής του καταχωρήθηκε η προσφυγή αρ. 499/80 στην οποία εκδόθηκε απόφαση στις 21/12/83 που κήρυξε την προαγωγή του άκυρη. (Βλ. **Koufettas v. Republic (1983) 3 C.L.R. 1252**). Μεταξύ της 1/1/78 και της έκδοσης της απόφασης στην πιο πάνω προσφυγή ο Εφεσείων είχε προαχθεί διαδοχικά στη θέση Κτηματολογικού Λειτουργού από 10 15/5/79 και στη θέση Κτηματολογικού Λειτουργού 1ης Τάξης (Χωρομετρίας) από 1/12/81.

15 Στις 30/12/83 και εν όψει της ακυρωτικής απόφασης στην προσφυγή 499/80, η Ε.Δ.Υ. ανακάλεσε τις δυο τελευταίες προαγωγές του Εφεσείοντα. Εναντίον της ανάκλησης αυτής ο Εφεσείων καταχώρησε την προσφυγή αρ. 117/84 η οποία απορρίφθηκε πρωτόδικα από το Δικαστήριο στις 11/1/86 (βλ. **Pantazis v. Republic (1986) 3 C.L.R. 239**). Εναντίον της απόρριψης της προσφυγής του ο Εφεσείων καταχώρησε την Α.Ε.550 στην οποία η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου δικαίωσε τον Εφεσείοντα και ακύρωσε 20 την απόφαση της Ε.Δ.Υ. (βλ. **Pantazis v. Republic (1987) 3 C.L.R. 1330**), με το αιτιολογικό ότι η Ε.Δ.Υ. όφειλε, πριν προχωρήσει στην ανάκληση των εν λόγω δυο προαγωγών του Εφεσείοντα, να είχε ζητήσει και να είχε λάβει νομική συμβουλή από το Γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας αναφορικά με την εφαρ- 25 μογή των γενικών αρχών του Διοικητικού Δικαίου πάνω στα πολυπλοκα γεγονότα της ειδικής περίπτωσης του Εφεσείοντα, αντί να ενεργήσει με βάση νομική συμβουλή που είχε λάβει προηγουμένως από το Γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα αναφορικά με άλλη, όμως, υπόθεση.

30 Η Ολομέλεια είπε επί του προκειμένου τα εξής στη σ.1333:

35 “In view, especially, of the very complicated sequence of relevant developments in the career of the appellant, to which we need not refer in detail since they are fully set out in the very carefully prepared judgment of the trial Judge (see **Pantazis v. The Republic, (1986) 3 C.L.R. 239**), we are of the opinion that the Commission before proceeding on the present occasion to, in effect, demolish the structure in such career, should not have merely acted by analogy on the basis of the aforementioned legal advice which was given earlier on by the

Office of the Attorney General in relation to another matter, but the Commission ought to have sought afresh legal advice from the Office of the Attorney - General as regards what it was legally bound to do in the circumstances of the present case.

We are, therefore, of the view that in acting as it has done 5
the respondent Commission has reached its sub judice decision
without due inquiry as regards the applicability of general
principles of law to the very complicated facts of the specific
case (see, inter alia, in this respect, *Kalisperas v. The*
Republic (1986) 3 C.L.R. 771, 777).” 10

Σύμφωνα με την πιο πάνω ακυρωτική απόφαση του Ανωτά-
του Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση 550, η Ε.Δ.Υ. ζήτη-
σε νομική συμβουλή από το γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα το
οποίο με επιστολή του με ημερομηνία 13/11/87 συμβούλεψε την
Ε.Δ.Υ. ότι: 15

“..... Χωρίς να επηρεάζεται η ορθή γενική αρχή ότι η ακύρω-
ση προαγωγής υπαλλήλου συμπαρασύρει και τις μετέπειτα
τυχόν προαγωγές του σε ψηλότερες θέσεις, ενόψει του ιστο-
ρικού της υπόθεσης (περιλαμβανομένου του γεγονότος της
απόσυρσης της Προσφυγής 113/81 υπό του Α. Κουφέττα) και 20
της προσέγγισης του Ανωτάτου Δικαστηρίου σ’ αυτή όπως
διαγράφεται στην απόφαση στην έφεση 550, οι αρχές της χρη-
στής διοίκησης, της επιείκειας και της ουσιαστικής δικαιοσύ-
νης (Justice with equity) επιβάλλουν σήμερα και για τη συγκε-
κριμένη ειδικά περίπτωση, τη μη εφαρμογή της γενικής νομι-
κής αρχής. 25

Με βάση τα πιο πάνω, η ακύρωση της από 1.1.78 προαγω-
γής του Αλέξανδρου Πανταζή στην μόνιμη (Προϋπ. Αναπτ.)
θέση Ανώτερου Χωρομέτρη στο Τμήμα Κτηματολογίου και
Χωρομετρίας (πρόσφυγή με Αρ. 499/80 Αντώνιος Κουφέττας 30
εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας, μέσω της Επιτροπής
Δημόσιας Υπηρεσίας) θα πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν συμπα-
ρασύρει και τις μετέπειτα προαγωγές του στη μόνιμη (Προ-
ϋπ. Ανάπτ.) θέση Κτηματολογικού Λειτουργού από 15.5.79
και στη μόνιμη (Ταχτ. Προϋπ.) θέση Κτηματολογικού Λει-
τουργού, 1ης Τάξης (Χωρομετρίας), από 1.12.81, οι οποίες εί-
ναι θέσεις προαγωγής μόνο.” 35

Στη συνεδρία της με ημερομηνία 30/11/87 η Ε.Δ.Υ. παρατή-
ρησε ότι η συμβουλή που της δόθηκε συνιστούσε παρέκκλιση

από τη γενική αρχή που πάγια εφαρμοζόταν μέχρι τότε με βάση προηγούμενες γνωματεύσεις της Γενικής Εισαγγελίας, γι' αυτό ανέβαλε την εξέταση του θέματος προκειμένου να παρακληθεί η Γενική Εισαγγελία να το επανεξετάσει και να τη συμβουλέψει σχετικά.

Ανταποκρινόμενος στην πιο πάνω παράκληση της Ε.Δ.Υ. ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας, με επιστολή του με ημερομηνία 17/12/1987, διαφώνησε με τη συμβουλή που δόθηκε στις 13/11/87 και συμβούλεψε ότι οι επίδικες προαγωγές του Αιτητή θα πρέπει να ανακληθούν. Στη σχετική επιστολή του προς την Ε.Δ.Υ. αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

“7. Είναι φανερό ότι στην υπόθεση που εξετάζουμε ο κ. Πανταζής δεν θα μπορούσε να προαχθεί στις θέσεις Κτηματολογικού Λειτουργού από 15.5.79 και στη συνέχεια στη θέση Κτηματολογικού Λειτουργού 1ης Τάξης (Χωρομετρίας) από 1.12.1981 που είναι θέσεις προαγωγής μόνο αν δεν είχε προαχθεί στη θέση ανώτερου Χωρομέτρη, (Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας). Με άλλα λόγια η προαγωγή στη θέση Ανώτερου Χωρομέτρη, που ακυρώθηκε, ήταν η νόμιμη πρόθεση για τις μεταγενέστερες προαγωγές του κ. Πανταζή ή αντίστροφα οι μεταγενέστερες προαγωγές του ήταν η νόμιμη συνέπεια της ακυρωθείσης 1ης προαγωγής του. Γι' αυτό οι μεταγενέστερες προαγωγές του θα πρέπει να ανακληθούν.

8. Οι αρχές του Διοικητικού Δικαίου επί του προκειμένου προσθέτουν και την εξής υποχρέωση στη διοίκηση σαν αποτέλεσμα της οποίας θεραπεύεται και οποιαδήποτε αδικία στην κανονική σταδιοδρομία του υπαλλήλου που δυνατόν να προκύψει λόγω της ακύρωσης/ανάκλησης των προαγωγών του - ιδιαίτερα μετά πάροδο αρκετού χρόνου: η διοίκηση οφείλει να εξετάσει πώς θα εξελισσόταν κανονικά η σταδιοδρομία του υπαλλήλου αν δεν μεσολαβούσε η παρανομία που οδήγησε στη δικαστική ακύρωση της προαγωγής του (ή του διορισμού του) και να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την απόδοση στον υπάλληλο των θέσεων που κανονικά θα έπαιρνε με βάση μια τέτοια εξέλιξη της σταδιοδρομίας του και γενικά για την αποκτάσταση της σταδιοδρομίας αυτής (βλ. Odepi, αν. σελ. 2049 και επ.).

Αναμένεται λοιπόν όπως ενεργήσετε σύμφωνα με τα πιο πάνω.”

Στη συνεδρία της με ημερομηνία 24/12/87 η Ε.Δ.Υ. μελέτησε το όλο θέμα έχοντας υπόψη και την πιο πάνω συμβουλή του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και υπό το φως της οποίας αποφάσισε να ανακαλέσει τις επίδικες δυο προαγωγές του Εφεσείοντα. Την απόφασή της αυτή κοινοποίησε στον Εφεσείοντα με επιστολή της ημερομηνίας 31/12/87. 5

Εναντίον της νέας ανακλητικής απόφασης της Ε.Δ.Υ. ο Εφεσείων καταχώρησε την προσφυγή 270/88 η οποία απορρίφθηκε στις 5/10/90 (βλ. *Αλέξανδρος Πανταζής ν. Κυπριακής Δημοκρατίας*, δεν έχει ακόμα δημοσιευτεί). Εναντίον της απορριπτικής αυτής πρωτόδικης απόφασης ο Εφεσείων καταχώρησε την παρούσα έφεση στην οποία προβάλλει ένα και μοναδικό επιχείρημα το οποίο έχει ως εξής: ότι οι ανακληθείσες επίδικες προαγωγές του ήταν πράξεις νόμιμες και ευνοϊκές για τον ίδιο και ότι, ακόμα και στην περίπτωση που θα μπορούσε να λεχθεί ότι ήταν πράξεις παράνομες, η Ε.Δ.Υ. όφειλε να μην είχε προχωρήσει στην ανάκλησή τους, εν όψει του μακρού χρόνου που παρήλθε από την έκδοσή τους μέχρι την προσβαλλόμενη ανάκλησή τους. Ισχυρίστηκε επίσης ότι η Ε.Δ.Υ., προβαίνοντας στην επίδικη ανάκληση, παρέβη το δεδικασμένο που δημιούργησε η ακυρωτική απόφαση της Ολομέλειας στην Αναθεωρητική Έφεση αρ. 550. Προς υποστήριξη των πιο πάνω θέσεων, ο ευπαίδευτος δικηγόρος του Εφεσείοντα επικαλέστηκε, μεταξύ άλλων, τις υποθέσεις *Andreou v. Republic* (1985) 3 C.L.R. 809, και *Iro Paschali v. Republic* (1966) 3 C.L.R. 593, στις οποίες είχε υιοθετηθεί η προσέγγιση του Συμβουλίου της Επικρατείας της Ελλάδας σύμφωνα με την οποία οι παράνομες διοικητικές πράξεις από τις οποίες δημιουργήθηκε ευμενής για τον διοικούμενο κατάσταση μπορούν να ανακληθούν εντός εύλογου μόνο χρονικού διαστήματος, μετά την παρέλευση του οποίου καθίστανται ανέκκλητες, εκτός αν η παράνομη πράξη ήταν αποτέλεσμα απατηλής ενέργειας του προσώπου που ωφελήθηκε. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, η δόλια συμπεριφορά του ωφεληθέντα καθιστά την παράνομη πράξη ανακλητέα οσοδήποτε χρόνος και να παρέλθει. 10
15
20
25
30

Η ευπαίδευτη δικηγόρος της Δημοκρατίας ισχυρίστηκε ότι η ανάκληση από τη Διοίκηση πράξεων οι οποίες είναι συνέπεια προηγούμενης πράξης που έχει ακυρωθεί από το Δικαστήριο, δεν αποτελεί ανάκληση με τη συνήθη έννοια του όρου και δεν διέπεται από τις γενικές αρχές κάτω από τις οποίες έχει υπαχθεί από τη νομολογία το δικαίωμα της Διοίκησης να ανακαλεί τις δικές τις πράξεις. 35
40

Θα πρέπει να διευκρινιστεί εξ υπαρχής ότι οι θέσεις που κατέλαβε ο Εφεσείων ως αποτέλεσμα των διαδοχικών δύο προαγωγών του που ανακλήθηκαν στην παρούσα υπόθεση, είναι θέσεις προαγωγής και ότι η κατοχή από τον Εφεσείοντα της θέσης του Ανώτερου Χωρομέτρη που επιτεύχθηκε την 1/1/78 με την προαγωγή του που είχε αργότερα ακυρωθεί από το Δικαστήριο στην προσφυγή αρ. 499/80, αποτελεί προϋπόθεση για τη νόμιμη προαγωγή του σ' αυτές. Με άλλα λόγια, οι ανακληθείσες δύο μεταγενέστερες προαγωγές είναι "πράξεις συνέπεια" στενά συνδεδεμένες με την ακυρωθείσα προαγωγή του στη θέση Ανώτερου Χωρομέτρη.

Υιοθετούμε την εισήγηση του ευπαίδευτου δικηγόρου της Δημοκρατίας. Διαφωνούμε με την εισήγηση ότι η Ε.Δ.Υ., προβαίνοντας στην προσβαλλόμενη ανάκληση, παρέβη το δεδικασμένο που δημιούργησε η ακυρωτική απόφαση στην Αναθεωρητική Έφεση αρ. 550. Τουνναντίον, πιστεύουμε ότι η Ε.Δ.Υ., προβαίνοντας στην προσβαλλόμενη ανάκληση, ενήργησε συμμορφούμενη προς το δεδικασμένο που καθιέρωσε η τελεσίδικη ακυρωτική απόφαση που εκδόθηκε στην προσφυγή 499/80 (*Koufettas* ανωτέρω). Οι γενικές αρχές που διέπουν την άσκηση από τη Διοίκηση του δικαιώματος της να ανακαλεί τις δικές τις ατομικές διοικητικές πράξεις νόμιμες ή παράνομες, όπως αυτές έχουν καθοριστεί, μεταξύ άλλων στις υποθέσεις *Andreou* (ανωτέρω), *Iro Paschali* (ανωτέρω) και *Charalambos Charalambides ν. Republic* 1964 C.L.R. 326, δεν έχουν εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση.

Όπως προκύπτει από τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας της Ελλάδας και από τα συγγράμματα Ελλήνων συγγραφέων επί του προκειμένου, ιδιαίτερα της Δήμητρας Κοντόγυργα - Θεοχαροπούλου "Αι Συνέπειαι της Ακυρώσεως Διοικητικής Πράξεως έναντι της Διοικήσεως" (Ανατύπωση) 1988, οι αρχές που διέπουν τη νομιμότητα της επίδικης ανάκλησης στην παρούσα υπόθεση μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

Σύμφωνα με την παλαιότερη νομολογία τόσο του Conseil d'Etat όσο και του Συμβουλίου της Επικρατείας και την παλαιότερα επικρατούσαν άποψη, οι "πράξεις - συνέπεια" ακυρωθείσας προηγούμενης πράξης λογίζονταν ipso facto άκυρες και αναγνωρίζετο η ipso jure ακύρωση τους αν οι πράξεις αυτές είχαν ως θεμέλιο την ρητά ακυρωθείσα ατομική πράξη. Αυτό είχε καθιερώσει η απόφαση του Conseil d' Etat Rodiere της 26/12/1925, R.D.P. 1926 και στηριζόταν στη θεωρία ότι η ακυρωτική απόφα-

ση του Δικαστηρίου περιλάμβανε σιωπηρώς την ακύρωση όλων των πράξεων οι οποίες είχαν εκδοθεί ως συνέπεια της ακυρωθείσας ατομικής πράξης, παρόλο που το Conseil D'Etat δεν τις είχε ακυρώσει ρητά. Ο Zere εξηγεί ότι η ακύρωση ατομικής διοικητικής πράξης σημαίνει ότι ο προϊστάμενος της υπηρεσίας οφείλει να ακυρώσει, χωρίς να περιμένει την ακύρωση από το Conseil d'Etat, τις μεταγενέστερες προαγωγές υπαλλήλου των οποίων η νομιμότητα είχε ως προϋπόθεση προηγούμενη ακυρωθείσα προαγωγή. Στην υπόθεση Σ.τ.Ε. 1063/39 κρίθηκε από την Ολομέλεια ότι η κατάργηση ακυρωθείσας πράξης επεκτείνεται πάνω σε κάθε άλλη πράξη που εκδόθηκε στο μεταξύ και είχε ως προϋπόθεση εκείνη που ακυρώθηκε, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε άλλη διοικητική ενέργεια ή ρητή απαγγελία της ακυρωτήτάς της.

Ως προς την ορθότητα της πιο πάνω προσέγγισης υπήρξαν ζωηρές αμφισβητήσεις και τελικά φαίνεται να έχει επικρατήσει η ορθότερη απόψη ότι η Διοίκηση υποχρεούται επί του προκειμένου να προβεί σε ανακλητική ενέργεια της "πράξης - συνέπεια" προηγούμενης ακυρωθείσας ατομικής πράξης, (βλ. απόφαση του Σ.τ.Ε. 695/66). Επακόλουθο της νέας αυτής προσέγγισης είναι ότι η "πράξη - συνέπεια" εξακολουθεί να ισχύει μέχρις ότου ανακληθεί από τη Διοίκηση και δεν εξαφανίζεται αυτομάτως από το νομικό κόσμο μόλις ακυρωθεί η αρχική ατομική πράξη, σε αντίθεση με την αυτόματη εξαφάνιση της "πράξης - συνέπεια" κατ' εφαρμογή της ανακληθείσας κανονιστικής πράξης. Μεταγενέστερη νομολογία του Σ.τ.Ε. καθιέρωσε τελειωτικά το καθήκον της Διοίκησης να προβαίνει σε ανακλητική ενέργεια των "πράξεων - συνέπεια" και τούτο για να συμμορφωθεί προς το δεδικασμένο της ακύρωσης της αρχικής πράξης και ταυτόχρονα καθόρισε το νομικό χαρακτήρα της "ανάκλησης" αυτής προς άρση κάθε αμφιβολίας. Τονίζεται επί του προκειμένου ότι η ανακλητική πράξη στην οποία προβαίνει η Διοίκηση ως μέτρο συμμόρφωσης προς τη δικαστική ακυρωτική απόφαση, δεν αποτελεί "ανάκληση" κατά την κοινή έννοια του όρου και γι' αυτό δεν απαιτείται για τη νομιμότητά της να συντρέχουν οι ουσιαστικές προϋποθέσεις συνήθους ανάκλησης διοικητικής πράξης (βλ., μεταξύ άλλων, υποθέσεις Σ.τ.Ε. 421/67, 3731/74 και 274/75). Στην τελευταία αυτή υπόθεση λέχθηκε επίσης ότι κάθε παράλειψη της Διοίκησης να ανακαλέσει "πράξεις-συνέπεια" προηγούμενης ακυρωθείσας ατομικής πράξης συνιστά πράβαση καθήκοντος να συμμορφωθεί προς την ακυρωτική απόφαση και μπορεί να προσβληθεί ανάλογα.

5 Η υποχρέωση της Διοίκησης προς ανάκληση των “πράξεων -
 συνέπεια” δεν είναι, εντούτοις, απόλυτη. Η Διοίκηση απαλλάσσεται από την υποχρέωση της να προβεί στην οφειλόμενη ανά-
 κληση αν αυτό απαιτεί η προστασία καλοπίστων τρίτων, προ-
 10 στασία η οποία ταυτίζεται με τη χρηστή και εύρυθμη διοίκηση
 και η οποία επιβάλλει τη διατήρηση και εγκυρότητα ορισμένων
 πράξεων παρόλο που αυτές είναι συνέπεια της ακυρωθείσας
 ατομικής, ή οποτεδήποτε η Διοίκηση κατορθώνει να επιλύσει
 15 κατ’ άλλο τρόπο την υποχρέωση συμμόρφωσης της προς το ακυ-
 ρωτικό δεδικασμένο.

Όπως και να έχουν τα πράγματα, η Διοίκηση θα πρέπει να
 έχει υποψη της την απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Πειραι-
 ώς αρ. 601/79 υπό την προεδρία του Συμβούλου της Επικρατεί-
 15 ας Β. Ρώτη, με την οποία κρίθηκε μεταξύ άλλων ότι η Διοίκηση
 υποχρεούται:

“... εκ στοιχειώδους καθήκοντος χρηστής και ευρύθμου διοι-
 κήσεως κατά την διευθέτησιν των προκυπτόντων εξ ακυρω-
 20 τικής αποφάσεως, όπως συγχρόνως με την εκκένωσιν της θέ-
 σεως την οποίαν εποφθαλμιά ο επιτυχών την ακύρωσιν, προ-
 βή εις την υπηρεσιακήν τακτοποίησιν του διορισθέντος
 υπαλλήλου, είτε δια της μετακινήσεως του εις δημιουργηθεί-
 σαν εξ ουιουδήποτε λόγου εν τω μεταξύ ετέραν κενήν θέσιν, εί-
 25 τε δια της διατηρήσεως αυτού ως υπεραρίθμου ή έκτος οργα-
 νικών θέσεων, μέχρι της υπ’ αυτού καταλήψεως κενωθησομέ-
 νης εν τω μέλλοντι θέσεως.”

Επανερχόμεθα στα γεγονότα της παρούσας υπόθεσης για να
 επισημάνουμε ότι δεν έχει προβληθεί, ούτε και θα μπορούσε να
 είχε προβληθεί, ισχυρισμός ότι η περίπτωση του παρόντα Εφε-
 30 σείοντα εμπίπτει στην εξαίρεση στην οποία έχουμε μόλις ανα-
 φερθεί. Περαιτέρω, παρόλο που τόσο ενώπιον του πρωτόδικου
 Δικαστηρίου όσο και ενώπιόν μας, υποβλήθηκε ισχυρισμός ότι
 η Διοίκηση παρέλειψε να συμμορφωθεί με την υποχρέωσή της
 όπως αυτή έχει καθοριστεί στην υπόθεση του Εφετείου Πειραι-
 35 ώς αρ. 601/79, η εισήγηση αυτή ουσιαστικά εγκαταλείφθηκε μετά
 τη διαπίστωση ότι η Ε.Δ.Υ., στην προσπάθειά της να θεραπεύσει
 την αδικία στην επαγγελματική ανέλιξη του Εφεσείοντα, συμ-
 μορφούμενη ταυτόχρονα και με τις υποδείξεις του Ανωτάτου
 40 Δικαστηρίου στην απόφαση του στην προσφυγή 117/84 (βλ.
Pantazis v. Republic (1986) 3 C.L.R. 239), που αναφέρονται στη
 σ.255, προήγαγε τον Εφεσείοντα στη θέση Ανώτερου Χωρομέ-
 τρη αναδρομικά από 15/1/81 και ακολούθως στη θέση Ανώτερου

Κτηματολογικού Λειτουργού (κλίμακα Α13) από 1/1/88.

Εν όψει όλων των ανωτέρω, η έφεση κρίνεται τελείως ανυπόστατη και απορρίπτεται, η δε προσβαλλόμενη ανακλητική απόφαση της Ε.Δ.Υ. επικυρώνεται με έξοδα σε βάρος του Εφεσείοντα.

5

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα σε βάρος του εφεσείοντα.